

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

december 1935

Hoe iedere cent werd omgekeerd in de dertiger jaren blijkt wel uit het navolgende:

Op de repertoria van literatuur op het gebied van de accountancy en bedrijfshuishoudkunde, zoals deze in het MAB voorkwamen, kon men zich ook afzonderlijk abonneren. De uitgever was van zins om deze afzonderlijke uitgave met ingang van het volgend jaar te beëindigen omdat het aantal abonnementen erop te veel was teruggelopen. De redactie van het MAB nu zou het zeer betreuren als deze nuttige uitgave zou worden gestaakt en vermeldt dat wanneer zich 25 nieuwe abonné's zouden aanmelden de uitgave verzekerd is. Wanneer wij dan nog weten dat de abonnementsprijs *f* 1,75 per jaar was blijkt het dat *f* 43,75 per jaar bepalend was of een activiteit al dan niet zou worden voortgezet. Uit dat bedrag moesten ook nog de, zij het geringe, portiekosten worden betaald.

Mr. drs. A. Robles leidde destijds een aantal cursussen, welke door het NIVA waren georganiseerd. Hij was ook een veel gezochte opleider en repetitor in de privé sfeer. Hij had een enorme werkkraft en de wijze waarop hij de individuele uitwerkingen van zijn leerlingen (de qualificatie van student was nog voorbehouden aan degenen die colleges liepen aan universiteiten enz.) schriftelijk en mondeling becommentarieerde was boven alle lof verheven. In het voorliggende nummer schrijft hij een artikel dat 'Examenwee' tot titel heeft. Hij constateert dat slachtoffers verdiend maar soms ook onverdiend vallen op het slagveld der examens hoewel de objectiviteit gebiedt te erkennen dat ook het omgekeerde wel het geval kan zijn. Als over het feit van het niet-oproepen voor het mondeling gedeelte van een examen een gerechtvaardigd verschil van mening kan bestaan, moet de teleurstelling en het psychisch leed van de candidaat zodanig zwaar wegen, dat elke poging die tot verbetering van beoordelingen kan leiden niet achterwege mag worden gelaten. Hij vindt dat zij, die uit hoofde van hun contact met de examinandi hierover inzichten hebben en daartoe bijdragen kunnen leveren verplicht zijn die te uiten: persoonlijk voelt hij zich gedrongen daaraan in het voorliggende artikel te voldoen. Hij komt dan met een aantal bezwaren op de bestaande regeling, met overwegingen en aanbevelingen. De voorzitter van het examenbureau van het NIVA schrijft een nawoord. Het verbaast hem bovendien dat Robles deze materie in het MAB aan-

snijdt en niet in het examenbureau waarmede hij toch zulke veelvuldige en nauwe contacten had. Het lijkt mij een plausibel verwijt.

In Juli had de heer A. Ritz een groot artikel geschreven met betrekking tot de bedrijfseconomie in de mijnbedrijven. Thans wordt veel plaats ingeruimd voor Ir. A. L. ten Brake, die het niet met hem eens is alsmede voor een dupliek van Ritz. De critiek is niet mals: 'Iedere econoom zonder mijnbouwervaring zal de drie stellingen waarin Ritz het eerste gedeelte van zijn betoog had samengevat vermoedelijk onderschrijven maar iedere mijnbouwtechnicus met belangstelling voor de economische wetenschap zal zeggen: Kon dat maar! Er zijn inderdaad mijnbouwtechnici met die belangstelling al wil de heer Ritz ons doen geloven dat zij de economische onderwerpen 'verachten'.

Ik ben mij bewust steeds weer in herhalingen vervallen te zijn geweest maar het jaar 1935 was nu eenmaal weinig rooskleurig en dat kwam gedurig tot uiting: Bij een grossierszaak in koffie en thee blijkt over het afgelopen jaar een belangrijk verlies te zijn geleden. Ook de beide hieraan vooraf gaande jaren lieten verlies . . . Dat is weer eens het thema uit een examenopgave.

In het Economisch-Technisch Tijdschrift van afgelopen september merkt prof. dr. J. A. Veraart op dat de steeds en in versnelde mate toenemende potentiële welvaart een van de belangrijkste verschijnselen van de toenmalige tijd was. De ondernemingen ondervinden grote moeilijkheden om deze potentiële welvaart tot effectieve welvaart te verwerken. Dat vereist sterk dynamische ondernemingen, een afschrijvingspolitiek die door het dynamisch karakter wordt beheerst en een bedrijfsordening, die aan een dynamische economische politiek wordt verbonden.

Dynamische afschrijvingspolitiek is een begrip dat ook in het MAB vele malen met verve verdedigd werd. Ofschoon de persoonlijke visie op de invloed van de factoren, die de afschrijving bepalen altijd wel aanwezig is en dus altijd van een politiek kan worden gesproken meen ik dat de inhoud van die politiek in jaren van een halve eeuw geleden wezenlijk anders was; uit de statuten van vennootschappen stammend uit die jaren of eerder worden de afschrijvingen, tezamen met dividenden en tantièmes en de daarop drukkende belasting, veelal als winstbestemmingsposten beschouwd. De grote positieve waarde welke men aan het vormen van stille reserves toekende was mede een factor die de afschrijvingspolitiek bepaalde.